

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPP.0640.19.2023

Warszawa, 24 maja 2023 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek,

przekazuję przyjęte przez Radę Ministrów stanowisko wobec poselskiego projektu ustawy

**- o zmianie ustawy o ochotniczych
strażach pożarnych oraz niektórych
innych ustaw (druk nr 3148).**

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z wyrazami szacunku,

Mateusz Morawiecki

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko Rządu

wobec poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3148)

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 3148) ma na celu nowelizację ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 194 i 658). Ma ona polegać w szczególności na:

- dopuszczeniu strażaków ratowników ochotniczych straży pożarnych, którzy ukończyli 65 lat i pełnią funkcję kierowcy pojazdu uprzywilejowanego, do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych i akcjach ratowniczych. Proponuje się, aby strażacy ratownicy OSP, którzy ukończyli 65 lat i posiadają aktualne badania lekarskie dopuszczające ich do prowadzenia pojazdów uprzywilejowanych (art. 9 ust. 1 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych), mogli nie tylko być dopuszczeni do pełnienia funkcji kierowcy, ale także brać bezpośredni udział w działaniach ratowniczych i akcjach ratowniczych (art. 1 pkt 1 lit. a projektu);
- zmianie kryteriów uznania za kandydata na strażaka ratownika OSP. Projektodawca doprecyzowuje dotychczasową definicję „kandydata na strażaka ratownika OSP” (art. 9 ust. 2 i art. 10 ust. 4 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych), wskazując, że kandydatem tym może być także strażak OSP, który ukończył 18 lat i nie ukończył 65 lat. Zgodnie z aktualnym brzmieniem przepisów ustawy o ochotniczych strażach pożarnych kandydatem na strażaka ratownika OSP może być strażak OSP w wieku od 16 do 18 lat (art. 1 pkt 1 lit. b projektu);
- rozszerzeniu kompetencji gmin wobec ochotniczych straży pożarnych. Zaproponowano rozwiązanie umożliwiające gminie (w ramach posiadanych sił i środków) wydatkowanie środków finansowych przeznaczonych na szkolenia w ochotniczych strażach pożarnych. Projektowany przepis nie ma charakteru obligatoryjnego, ale wyłącznie fakultatywny (art. 1 pkt 2 lit. a). Projektodawca daje gminie również możliwość (w ramach posiadanych sił i środków) wydatkowania środków finansowych z przeznaczeniem na wyżywienie strażaków ratowników OSP w przypadkach określonych w projektowanym przepisie, tj. m.in. prowadzenie działań ratowniczych oraz akcjach ratowniczych, udziału w działaniach innych służb, które trwają co najmniej 6 godzin oraz udziału w szkoleniach i ćwiczeniach trwających co najmniej 8 godzin (art. 1 pkt 2 lit. b projektu);
- uszczegółowieniu przepisów dotyczących szkoleń prowadzonych przez Państwową Straż Pożarną na rzecz ochotniczych straży pożarnych. Zaproponowana zmiana jednoznacznie wskazuje, iż Państwowa Straż Pożarna prowadzi nieodpłatnie tylko te szkolenia, które są wymienione w programach szkolenia opracowanych przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej, a zatwierdzonych przez ministra właściwego

do spraw wewnętrznych (art. 1 pkt 3 lit. a projektu). Dodatkowo projektowana zmiana ma na celu doprecyzowanie przepisu dotyczącego szkoleń, jakie powinien odbyć strażak ratownik OSP, aby można je było uznać za równorzędne z ukończeniem szkolenia w zawodzie strażak (art. 1 pkt 3 lit. b projektu). Programy szkoleń opracowane przez Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej mają być publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej (art. 1 pkt 3 lit. c projektu);

- zmianie zasad przyznawania strażakom ratownikom OSP świadczeń w razie uszczerbku na zdrowiu lub szkody w mieniu powstałych w związku z uczestnictwem w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu. Celem projektowanej zmiany jest zrównanie kwestii dotyczących jednorazowego odszkodowania w przypadku strażaków ratowników OSP i strażaków Państwowej Straży Pożarnej (art. 1 pkt 4 lit. a i b projektu). Jednocześnie proponuje się zniesienie ograniczenia dla strażaka ratownika OSP w zakresie przyznawania świadczenia odszkodowawczego, bowiem obecnie nie może on otrzymać świadczenia odszkodowawczego z tytułu ubezpieczenia majątkowego, czyli w przypadku indywidualnego ubezpieczenia się przez strażaka ratownika OSP (posiadanie polisy) (art. 1 pkt 4 lit. c projektu);
- doprecyzowaniu kwestii dotyczącej wypłaty rekompensaty pieniężnej strażakowi ratownikowi OSP, który doznał uszczerbku na zdrowiu w związku z udziałem w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych, szkoleniach lub ćwiczeniach organizowanych przez Państwową Straż Pożarną lub gminę (art. 1 pkt 5 projektu);
- uszczegółowieniu zasad przyznawania ekwiwalentu pieniężnego z tytułu uczestnictwa w działaniu ratowniczym, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu. Projekt zakłada, że ekwiwalentem pieniężnym będzie objęty również kandydat na strażaka ratownika OSP, który uczestniczył w działaniach polegających na zabezpieczaniu obszaru chronionego właściwej jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej. Przyznanie tego uprawnienia będzie fakultatywne i będzie zależało od możliwości finansowych oraz potrzeb z zakresu ochrony przeciwpożarowej poszczególnych gmin (art. 1 pkt 6 lit. a). Doprecyzowuje się również przepis art. 15 ust. 2 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych w zakresie sposobu ustalania wysokości ekwiwalentu dla strażaków ratowników OSP w przypadku kilku wyjazdów, które mogą wystąpić w ciągu jednej godziny od zgłoszenia wyjazdu lub gotowości do wyjazdu, także do działań w zakresie zabezpieczania obszaru chronionego właściwej jednostki ratowniczo-gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej (art. 1 pkt 6 lit. b projektu);
- zmianie przepisów dotyczących świadczenia ratowniczego. Projektodawca wskazał, że propozycje w ww. zakresie mają na celu ułatwienie komendantom powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej prowadzenie postępowań o przyznanie świadczenia ratowniczego odnośnie przechowywania danych dotyczących udziału strażaków ratowników OSP w działaniach ratowniczych lub akcjach ratowniczych, przez wyznaczenie okresu ich przechowywania oraz określenie narzędzia, czyli systemu teleinformatycznego służącego do obsługi świadczeń ratowniczych. Dodatkowo projekt przewiduje zagwarantowanie bliskim osoby zmarłej uprawnionej do świadczenia ratowniczego prawa do udziału w nieukończonym postępowaniu prowadzonym w sprawie

tych świadczeń lub do wypłaty świadczenia ratowniczego należnego do dnia śmierci osoby uprawnionej, analogicznie jak przy niezrealizowanych świadczeniach emerytalno-rentowych. Projektowana regulacja, przez odesłanie do odpowiedniego stosowania art. 47 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2022 r. poz. 1626, z późn. zm.), ma unormować przypadki, w których osoba uprawniona do świadczenia ratowniczego zmarła po złożeniu wniosku o to świadczenie, ale przed ustaleniem prawa do świadczenia albo zmarła po ustaleniu tego prawa, ale przed dniem dokonania należnej wypłaty świadczenia ratowniczego. Natomiast przewidziane projektem uzupełnienie art. 19 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych o projektowany ust. 4b ma uregulować zasady wypłaty świadczenia ratowniczego osobom zamieszkałym za granicą oraz uszczegółwić termin wypłaty świadczenia ratowniczego (art. 1 pkt 7–9 i 12 projektu);

- zmianie przepisów odnoszących się do legitymacji strażaka ratownika OSP. Poselski projekt ustawy zakłada rozszerzenie przepisów ustawy o ochotniczych strażach pożarnych regulujących kwestie związane z legitymacją strażaka ratownika OSP przez nałożenie na Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej obowiązku prowadzenia ewidencji wydanych legitymacji i określenie danych gromadzonych w tej ewidencji (art. 1 pkt 10 projektu);
- zmianie przepisów dotyczących Odznaki Świętego Floriana „Za Zasługi dla Społeczności Lokalnej”. W poselskim projekcie ustawy przewidziano uzupełnienie przepisu art. 30 ust. 1 ustawy o ochotniczych strażach pożarnych polegające na wskazaniu zadania odnoszącego się do prowadzenia ewidencji osób wyróżnionych Odznaką Świętego Floriana ”Za Zasługi dla Społeczności Lokalnej” (art. 1 pkt 11 projektu).

Dodatkowo poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz niektórych innych ustaw zakłada zmianę ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1969, z późn. zm.) polegającą na wprowadzeniu wyjątku od obowiązku doręczania korespondencji przy wykorzystaniu publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego albo publicznej usługi hybrydowej, a także na zmianie przepisów dotyczących publikowania zasad szkolenia pożarniczego dla ochotniczych straży pożarnych.

Omawiany projekt przewiduje także zmiany w ustawach:

- z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2057),
- z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1720, z późn. zm.),
- z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami (Dz. U. z 2023 r. poz. 622),
- z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. z 2023 r. poz. 156, z późn. zm.).

Będący przedmiotem oceny poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz niektórych innych ustaw zakłada rozwiązania co do swojej treści tożsame

z postulatami zgłaszanymi ze strony resortu spraw wewnętrznych i administracji w zakresie dokonania zmian w ustawie o ochotniczych strażach pożarnych, które były rezultatem przeprowadzonego przeglądu i szczegółowej analizy dotychczasowych przepisów ww. ustawy pod kątem ich skutecznego wdrażania i stosowania po ponad rocznym okresie obowiązywania, w tym w szczególności dotyczących kwestii związanej z procedurą przyznawania świadczeń ratowniczych oraz honorowania oświadczeń świadków i dokumentów w procesie przyznawania świadczeń określonych zmienianą ustawą o ochotniczych strażach pożarnych.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz niektórych innych ustaw nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Analizując propozycję zawartą w przedmiotowym projekcie, odnoszącą się do art. 6, która przewiduje wprowadzenie zmian w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji, należy zauważyć, że w związku z uchwaleniem ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535) stała ona się bezzasadna. W konsekwencji tego za nieuzasadnioną należy uznać zmianę projektowaną w art. 1 pkt 7 lit b opiniowanego poselskiego projektu ustawy.

Należy zaznaczyć, że poszczególne regulacje zawarte w projekcie ustawy mogą mieć wpływ na rozszerzenie zakresu zadań aktualnie realizowanych przez gminy. Jednak uzasadnienie do projektu ustawy nie zawiera informacji, czy nie będzie to miało wpływu na powstanie dodatkowych kosztów po stronie jednostek samorządu terytorialnego. Odnosi się to zwłaszcza do regulacji zawartych w art. 1 pkt 6 lit. b projektu ustawy, gdzie proponuje się, aby ekwiwalent był naliczany również za gotowość do wyjazdu. Należy przy tym zauważyć, że ekwiwalent jest wypłacany z budżetu właściwej gminy, co oznacza, iż wydatki gmin z tytułu wypłaty ekwiwalentu będą wyższe o kwotę naliczoną z tytułu gotowości do wyjazdu. Zgodnie bowiem z art. 34 ust. 2 pkt 4 i 5 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2022 r. poz. 990, z późn. zm.) do projektu ustawy dołącza się uzasadnienie, które powinno przedstawiać m.in. przewidywane skutki finansowe oraz wskazywać źródła finansowania, jeżeli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie m.in. budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Jednocześnie projektowany art. 1 pkt 2 lit. a i b wprowadza dwa nowe zadania własne gminy w zakresie ochrony przeciwpożarowej dotyczące:

- finansowania szkoleń, innych niż wskazane w art. 11 ust. 1 zmienianej ustawy, tj. szkoleń strażaków ratowników OSP oraz kandydatów na strażaków ratowników OSP prowadzonych nieodpłatnie przez Państwową Straż Pożarną;
- zapewnienia wyżywienia strażaków ratowników OSP podczas prowadzenia działań ratowniczych, udziału w działaniach ratowniczych oraz akcjach ratowniczych, udziału w działaniach prowadzonych przez inne służby, inspekcje i straże, trwających co najmniej 6 godzin, a także szkoleniach, ćwiczeniach i zawodach sportowo-pożarniczych, trwających co najmniej 8 godzin.

Natomiast uzasadnienie do projektu ustawy nie zawiera informacji na temat szacunkowych wydatków wynikających z rozszerzenia zakresu zadań realizowanych przez gminy oraz źródła ich sfinansowania.

Poselski projekt ustawy należy także poddać dodatkowej analizie pod kątem jego zgodności z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, s. 1, z późn. zm.). Ma to związek z zastrzeżeniami zgłoszonymi przez Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, w tym zawartymi w opinii do przedmiotowego projektu z dnia 5 kwietnia 2023 r. (nr pisma DOL.401.138.2023.WL.EKR), która została dołączona do druku nr 3148. Zastrzeżenia te dotyczą art. 1 pkt 7 lit. a, pkt 8, pkt 11 lit. a oraz pkt 12 lit. b projektu ustawy o zmianie ustawy o ochotniczych strażach pożarnych oraz niektórych innych ustaw. W związku z tym, zasadne wydaje się dokonanie przez projektodawcę, na dalszym etapie prac parlamentarnych, niezbędnych modyfikacji ww. przepisów opiniowanego poselskiego projektu ustawy celem wyeliminowania niezgodności z przepisami ogólnego rozporządzenia o ochronie danych, które zostały wskazane w przedmiotowej opinii Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Biorąc pod uwagę powyższe, Rada Ministrów pozytywnie ocenia przedłożony poselski projekt ustawy zawarty w druku sejmowym nr 3148.